

A Tisza hátán utazik a kő

Elindultak Borsodból a Tiszán az első kőszállítványok a Békés megyében levő folyók partbiztosításához és az utak alapozásához. A Kert-Magyarországon levő három vízügyi igazgatóság közös vállalkozása szerint a Tisza melletti tokaji kőbányából összesen mintegy 60 ezer tonna követ úsztatnak majd le a folyón. A megálapodás alapján most mint-

egy 7 ezer tonna építési követ 4500 tonna, az útalapozáshoz szükséges úgynevezett forgácskővet — apróbb zúzalékkövet — hajóznak be. A nagyobb köveket a Hármas-Körös egy, mintegy 250 méteres veszélyeztetett szakaszán építik be a partnyábról összesen mintegy 60 ezer tonna követ úsztatnak majd le a folyón. A megálapodás alapján most mint-

Együttműködés

Elektrosztatikus generátort fejlesztettek ki a Mechanikai Művekben a magyar-szovjet kooperációban készülő nagy nyomású festékszűrő berendezésekhez. E berendezés elektromos erőteret kelt a festendő tárgy körül; a festék nem szóródik szét, úgy rápad a tárgyra, hogy szinte anyagvesztés nélkül dolgozhatnak a festők.

Az idén már több mint 10 ezer készül a nagynyomású festékszűrő berendezésből, melynek mintegy 90 százalékat szovjetunióbeli gyárak hasznosítják, a többit Magyarországon, illetve a KGST-tagországokban.

Dolgoznak a lévonalak

Megkezdődött a paradicsomszezon

A bordányi Előre Szakszövetkezetben augusztus 8-án indult be a paradicsomfeldolgozó lévonal. Jó termés érkezik, az egyéni gazdaságokban is, a szakszövetkezeti közösen is. Egyelőre nincs gond a feldolgozással, bár az utóbbi egy-két napon már várakozniuk kellett a teherautóknak, amelyek a paradicsomlé szállítják a szegedi konzervgyárba. Némi gondot okoz, hogy nem működnek a tárgoncák, illetve igen rossz állapotban vannak. Emiatt nehezebb a rakodás és lassabban is halad a szokásosnál. Az elmúlt napokban vettek át paradicsomot a környező gazdaságoktól. Ezek egy részét most átvállalta a mórthalmi lévonal. Így Bordány környéke ad munkát a gépsornak. Van munka elég, ebben a községben sokan természetesen paradicsomot, a szakértelem vitán felül áll, s idén az időjárás is kedvezett e növény fejlődésének.

Móralthalmon a múlt szerdán indították el a gépsort. Itt is jó termést várnak, különösebb probléma egyelőre nincs, de ha száraz, meleg idő következik, egyszerre beérik a paradicsom, akkor valószínűleg elkerülhetetlen lesz a hosszabb sorbanállás. Tavaly aszály károsította a mórthalmi paradicsomföldeket, kevesebb volt a termés. Magasabb értéket ért viszont el a bogycák szárazanyag tartalma. Idén ez valamivel alacsonyabb, ám még így is eléri, némelyik helyen meghaladja az átlagot.

Nemcsak a mórthalmiak termését dolgozza fel a Homokkultúra Szakszövetkezet által üzemeltetett lévonal. Hoznak ide Zákányszékről, valamint az ásatthalmi Alkotmány Szakszövetkezetből is tele konténereket. A mórthalmiak két műszakban szokták járni a gépeket. Ebben a szezonban még nem teljes a kétszer nyolc óra. Addig dolgoznak, míg van anyag. Most, az éresi időszak kezdetén előfordul, hogy dél-

ben leállítják a gépeket, mert elfogy a földolgozni való.

A mórthalmi AFÉSZ is vásárolt föl paradicsomot. A felvásárlók igyekeznek ösztönözni a termelőket a csúcsidőszak elnyújtására. Augusztus 10-ig harminc fillér felárat adtak, szeptemberben 20-át után is lesz felár kilónként. Az első osztályú paradicsom kilóját 1.90 forintért veszik — felár nélkül.

A járás harmadik, paradicsomfeldolgozó üzemmel rendelkező gazdasága a ruzsai Napsugár Tsz. Náluk holnap, hétfőn délután kezdik a munkát. Arrafelé valamivel később érik a paradicsom. Válságban van azon a területen a paradicsomtermesztés: a talaj sem igazán neki való, a gépesítés csak részben megoldott. Az elnök úgy vélekedik, szakszövetkezetbe vagy háztájiba való igazán a sok kézi munkát igénylő növény. Idén kevesebbet ter-

melnek, mint tavaly és többet, mint jövőre. Fokozatosan visszafejlesztik az ágazatot.

A Szegedi Konzervgyárban most naponta mintegy 50 vagon paradicsomot vesznek át. Összesen háromezer vagonra kötötték szerződést a termelőkkel, ha azonban elemi csapás nem következik be, ennél lényegesen több terem. A többletet a kecskeméti és a békéscsabai konzervgyárak veszik át. A paradicsommal egyelőre nincsen gond, Csemege paradicsomból is több termelt, mint amennyit a szegedi gyár igényelt: a konzervgyárak közti jó kapcsolat eredményeképpen Kecskemétre és Paksra szállítják az itt fölöslegként jelentkező árut. A gyárban is úgy ítélik meg a szezon kezdetén, hogy jó a termés: mennyisége lényegesen meghaladja a tavalyit, minősége is minden igényt kielégít.

Kikérdezték Balástyát

Szociológusok szállták meg a falvat. Három Trabant, kilenc bicikli, és minden kézben magnetofon — ennyi a felszerelésük Reggeltől estig kérdeznak.

Írt szociográfiát, itt van Földiák András és Nyilas György, vagy Tausz Katalin, aki adjunktus a mi tanszékünkön.

— Mit kutatnak?
— Egyik csoport a családi gazdálkodás hagyományait, szerkezetét vizsgálja, a másik a gazdasági szervezetek működését. Az iskolaügy, oktatás, kultúra kutatása egy másik csoport feladata, a fiatalok helyzete egy harmadiké, a vallás és az ideológiai területe a negyediké.

— Céljuk?
— Összehasonlítjuk Balástyát Nagyvisnyóval. Az egyik erős gazdaságú, nagy, alföldi falu, sok tanyával, a másik zártabb hegyvidéki település, sokkal mostohább körülmények között. Innen Nagyvisnyóra megyünk.

— Miért éppen Balástyát választották?
— Táborról van szó, az is szempont volt, hol lehet lakni és enni.

— Bár sokan vannak, és az igyekezet nagy, rövid az idő ahhoz, hogy egy falut meg lehessen ismerni.

— Huszadikán jöttünk, harmincegyedikén már tovább megyünk. Valóban rövid az idő. Kóstolót viszünk magunkkal csak Balástyából. Bízunk benne, van közöttünk olyan, aki visszajár majd ide, folytatni a munkát.

Mindenki tanul

Tausz Katalin azt mondja, igen jó választás Balástya. Szíves emberek laknak itt, idegenkedés nélkül fogadják őket. Először félték egy kicsit, hogy a fiatalok nehezen boldogulnak, de alaptalan volt a félelem. Négy napos előkészítő előzte meg a gyűjtést, a jártasabbak közben is tanítják a kezdőket. Megütötte a fületem egy mondat: *mindenki tanul. Vagy azt, hogyan kell interjút csinálni, vagy a magyar történelmet.*

— A történelmet hogyan?
— Minden interjú család-történettel kezdődik. Olyan dolgok jönnek elő sorra, amit a mai fiatalok könyvekből se ismerhetnek. Mi volt negyvenöt előtti? Az ötvenes években? Ötvenhatban? A tévészervezőkor?

— Vannak ebben rázós kérdések is.

— Akad olyan is, aki kijelenti, szívesen lát bennünket, de arról egy szót se mond, amit kérdezzünk. Elfelejtette. Nem erőltetjük, tisztelnünk kell az embert hallgatásával együtt is.

Pálos Judit főiskolásként Kigyóson járt, a tanyakutatók között találkozott vele. Azóta állásban van, népművelő, kikonyerált magának két hetet, hogy itt lehessen.

— Az iskolaügyet bogozzuk. A körzetesítés talán a legizgalmasabb téma. Előnyeiről és hátrányairól is hallunk eleget. Az összefoglalásra még nem vállalkozhatom, de visszatérő gond, hogy a buszig most is hosszú az út gyalog, és akikkel eddig beszélgettünk, nem álltak a kollégium pártjára. Volt, aki így fogalmazott: vagy a születőtől vagy az iskolától idegenedik el a gyerek, vagy mindkettőtől.

Visszajárnak

Pécsen szociológus Kovács Katalin, a dunántúli paraszti világot kutatja.

— Most?
— Balástyát Nagyvisnyóval hasonlítjuk össze, aztán a kettőt a Pécs környékiekkel szeretném. Egy éven belül doktorálnom kell, a diszertációhoz akarom fölhasználni, amit gyűjtök.

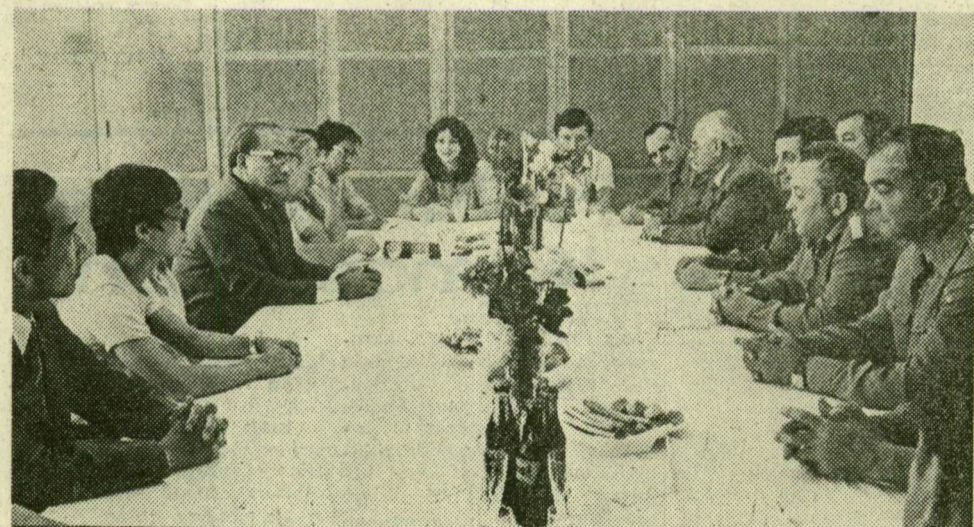
Gaál Gyula is profi, a szövetkezeti kutatóintézetben dolgozik.

— Minden falu érdekes, Balástya is az. Mi azt vizsgáljuk, a jelenlegi gazdasági szervezeteknek milyen szerepük van a gazdálkodási hagyományok felvállalásában, illetve keresztülhúzásában, és hogyan találja meg önálló arculatát a szövetkezet. Hatalmas a téma, félbehagyni nem érdemes. Visszajövünk majd mindenképpen, hogy az eddigi képet árnyalhassuk is. Az is nagyon jó ebben a táborban, hogy munka közben olyan kutatók találkoztak, akik korábban alig tudtak egymásról. Most úgy tűnik, néhányan a kutatásban is társak maradunk.

Izgalmas a valóság, érdeklődéssel várjuk az eredményt.

Horváth Dezso

A vietnami nemzetvédelmi miniszterhelyettes Szegeden

A vietnami vendégek a szegedi honvédegyetem Sturcz Márton parancsnok tájékoztatóját hallgatják

Hoang Van Thai hadseregtagbarnok, a Vietnami Szocialista Köztársaság nemzetvédelmi miniszterhelyettese. Tran Vhu ezredes, katonai attasé és kísérete Csongrád megyei tartózkodása második napján szombaton szegedi programban vett részt. Dél előtt a vendégek és kísérete fölkeresték a szegedi honvédegyetemet. Itt a szíves fogadtatás után Sturcz Márton helyőrségparancsnok behatóan tájékozt-

tott a katonák életéről. Ezután a vendégek megtekintették a laktanyát, a csapatmúzeumot, s szót váltottak katonákkal. Délután a vietnami küldöttség városnéző sétán Szegeddel, nevezetességeivel ismerkedett. Este a Dóm téri színpadon a vendégek megnézték A cigánybáró előadását.

A vietnami delegáció és a társaságában levő Kovács Pál altábornagy, honvédelmi miniszterhelyettes ma, vasárnap délelőtt visszautazott Budapestre.

Parlagföldek művelésben

Hasznosítás belvíz után

Az első félévben 4500 hektár parlagföldet vontak művelésbe a gazdaságok, 70 százalékkal többet, mint az előző év első felében — alapította meg a MEM Országos Földügyi és Térképészeti Hivatala a határszél tapaszatatait összegezve. Amint jelentéséből kitűnik, a művelés alá vett terület csaknem fele belvíz miatt maradt tavalyról parlagon, elsősorban Békés, Borsod, Hajdú és Szabolcs megyében sok még az ilyen terület.

A mezőgazdasági üzemek ez idő tájt mintegy 800 hektár parlagföldet törnek fel és vetnek bele főként rövid tenyészidejű takarmánynöve-

nyeket. A tervek szerint összesen további 800 hektáron kezdik meg a művelést.

A parlagföldek művelésbe vonásának gyorsítása egyrészt a fokozott ellenőrzésnek, másrészt az anyagi érdekelttség növelésének tulajdonítható. Szükséges is a növekvő figyelem, mert az iparosodás, az urbanizáció, az útépitések stb. következtében évről évre csökken az egyik legfontosabb természeti erőforrás: a termőföld. A kihalásvesztésű heverő termőföldek művelésbe vonása azonban sokszor drága vállalkozás, jelentős költséggel jár az „elvadult” vagy eleve kedvezőtlen adottságú terület jól termő talajjal alakítani. E munkák költségeinek egy részét az állam átvállalja: az idén — a földvédelmi alappal együtt — összesen 100 millió forint támogatást ad a gazdaságoknak. Ebből az összegből jut az elhagyott, romos tanyák felszámolására is. Az idén csaknem 4000 tanyát lebontanak, feltörik a hozzájuk vezető utat, betömik a kutakat, főleg Hajdú, Csongrád, Bács-Kiskun, Békés és Pest megyében.

Bútorlapok pozdorjából

Az ország legnagyobb kenderpozdorja-készítő üzemében, a nagylaki kendergyárban, sikerült a pozdorja és a faforgács „összeházasítása”. Az újdonság bevezetését szolgáló rekonstrukció befejeződött, s megkezdték a két fajta alapanyagból álló bútorlapok tömeges gyártását.

Minderre azért volt szükség, mert a szintetikus anyagok térhódításával csökkent a hazai kendertermelés, a feldolgozás, s így a pozdorja mennyisége is. Ugyanakkor a szegedi, illetve déli-alföldi fafeldolgozó üzemekben gondot okozott a forgács felhasználása, értékesítése. Ezért dolgozták ki a két anyag egyesítésének módszerét.